

بررسی رابطه‌ی انسجام خانوادگی و ابعاد هویت بر رضایت مندی زناشویی

زهرا ناطقی^۱، زهرا مغنی زاده^{۲*}

۱- دانشجوی ارشد روان شناسی عمومی موسسه آموزش عالی خراسان مشهد ایران

۲- استادیار گروه روان شناسی موسسه آموزش عالی خراسان مشهد ایران

چکیده

زمینه هدف: خانواده از اساسی ترین و جهان شمول ترین ارکانهاست برر سی پژوهش های پیشین نشان می دهد از سجام خانوادگی احتمالاً مسئله ای است که ابعاد هویت در آن موثر است و همین طور رضایتمندی زناشویی نیز در آن نقش به سزایی دارد. هدف پژوهش حاضر تعیین میزان رضایت زناشویی بر انسجام خانوادگی و ابعاد هویت که شامل هویت فردی و هویت جمعی می باشد. **روش بررسی:** این پژوهش از نظر هدف در دسته پژوهش های توصیفی و از منظر شیوه در دسته پژوهش های همبستگی قرار می گیرد. جامعه آماری افراد ازدواج کرده شهر مشهد بودند که نمونه شامل ۲۰۰ نفر از زنان مردان ازدواج کرده بودند که متغیر های وابسته، انسجام خانوادگی و ابعاد هویت هستند که توسط پرسشنامه ی مقیاس انسجام خانوادگی سامانی و رضویه و پرسشنامه ابعاد هویت نسخه چهارم (AIQ IV) اندازه گرفته شد متغیر های مستقل شامل رضایتمندی زناشویی است که با پرسشنامه رضایت زناشویی (IMS) توسط هودسن ساخته گردیده است مورد سنجش قرار گرفت. داده های پرسشنامه های پژوهش توسط نرم افزار (SPSS) و روش آماری کالموگروف اسپرنف مورد تجزیه تحلیل قرار گرفت و همچنین برای بررسی این موضوع که رابطه ای بین دو متغیر به لحاظ آماری معنادار است یا خیر، از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شده است. مفروضات این آزمون مانند رگرسیون می باشد. **یافته ها:** انسجام خانوادگی بر رضایت مندی زناشویی موثر است و با بالا رفتن انسجام خانوادگی به صورت معناداری رضایت مندی نیز افزایش پیدا می کند و همین طور هویت فردی، هویت اجتماعی، هویت جمعی و هویت ارتباطی نیز به صورت معناداری بر رضایت زناشویی تاثیر می گذارند. **نتیجه گیری:** میزان تاثیر هر یک از متغیر های مورد پژوهش در این تحقیق به میزان متناسبی بر رضایت مندی زناشویی تاثیر گذار است. ابتدایی ترین تاثیر را طبق پژوهش های آماری انجام شده هویت اجتماعی دارد سپس هویت جمعی بعد از آن هویت فردی موثر است همچنین پیشنهاد می گردد که این پژوهش بر روی افراد مطلقه یا افرادی بیشتر در شهرهای دیگر نیز انجام گردد و لازم به ذکر است که رضایت مندی زناشویی با دادن مهارت هایی به افراد از جمله حل مسئله تلاش برای هویت یابی آموزش مهارت های کاربردی زناشویی ارتباط داده می شود و باعث افزایش رضایت مندی زوجین می گردد.

کلمات کلیدی: انسجام خانوادگی / هویت فردی / هویت جمعی / هویت ارتباطی / رضایت مندی زناشویی

مقدمه و هدف

خانواده از اساسی ترین وجهان شمول ترین ارکانهاست. خانواده به وسیله ی ارتباط بین زن و شوهر که همان ازدواج است شکل میگیرد یکی از مهم ترین رویدادهای زندگی هر فرد ازدواج است و آغاز آن به قدمت تاریخ و حتی ماقبل تاریخ برمیگردد. ازدواج پیمانی مقدس شرعی و قانونی است برای شرکت زن و مرد در زندگی اجتماعی و بهره ی آن را میسر، ایثار و محبت خواهد بود در ازدواج زن و مرد به طور آزادانه و کامل در یک بازه زمانی نامعین متعهد یکدیگر می شوند که واحد پویایی به نام خانواده را بسازند (کن، ۲۰۰۳، ۱). تمامی مرد ها و زنانی که ازدواج میکنند هدف شان ارتقا سلامت خانواده است که سلامت و سعادت خانواده را به همراه دارد از فاکتور های مهم سلامت و سعادت خانواده رضایت زناشویی بالا، کیفیت زندگی زناشویی و تعارض کم است که این عوامل تحت تاثیر متغیر های دیگری نیز هستند. (فیجی، ۲، ۱۹۹۸) خانواده یکی از رکن های اساسی جامعه به حساب می آید که سلامت خانواده حائز اهمیت است زیرا سلامت جامعه را به بار می آورد و تحقق خانواده سالم بر خورداری افراد از سلامت روانی و رابطه مطلوب با یکدیگر را می طلبد. (گلکار یان، ۱۳۷۶). خانواده واحد اساسی جامعه است و پایه های سازمانی ساختار اجتماعی هر فرهنگ است (بیگی، ۱۳۹۵). از این رو خانواده در جامعه رکن اساسی و از اهمیت بالایی برخوردار است از این رو برای کیفیت و ارتقا سلامت خانواده به رضایتمندی زناشویی ۳ بالا در زندگی محتاجیم. مطالعات رضایتمندی زناشویی در ابتدا بر جنبه های ناملموس متمرکز بود سپس به تدریج مطالعات عینی در این باره توسعه یافت سلامت خانواده و رضای آن از اهمیت بالا برخوردار است این موضوع از جهت برنامه ریزی برای ازدواج موفق و یافتن راه هایی برای کاهش مشکلات زناشویی اهمیت دارد. رضایتمندی زناشویی مفهومی است که در بحث از کیفیت ازدواج مطرح می گردد اما عادل با ان نیست. (نایینی، ۱۳۹۱). رضایتمندی زناشویی در بسیاری از ابعاد زندگی افراد واجت حائز اهمیت است و نقش و آسان می سازد. (دی باجی، ۱۳۸۸). کم لور معتقد است رضایتمندی زناشویی سازگاری تفاهم زناشویی و مسرت بخشی زناشویی اطلاق می شود که در کل زیر مجموعه کیفیت زناشویی است. (دی باجی، ۱۳۸۸). رضایتمندی زناشویی یعنی حالتی که طی آن زن شوهر از ازدواج با یکدیگر و باهم بودن احساس شادمانی و رضایت دارند (نایینی، ۱۳۹۱). بک اعتقاد دارد که رضایتمندی زناشویی در حقیقت نگرش مثبت و لذت بخشی است که زن و شوهر در جنبه های مختلف روابط زناشویی دارند رضایتمندی زناشویی نگرش مثبتی است که می تواند دامنه ای از مطلوب تا نامطلوب را در برگیرد (دی باجی، ۱۳۸۸). رضایتمندی زناشویی به احساس رضایت هر یک از زوج ها و هماهنگی مطابق هر یک باهم سر خود و چگونگی سازمان دادن زندگی مشترک مثل هماهنگی در نحوه گذرانیدن اوقات فراغت، تقسیم کار ها و روابط جنسی تعامل ارتباطی با یکدیگر و برآز عواطف احساسات به یکدیگر

است (دیباچی، ۱۳۸۸). رضایت فرد از رابطه زناشویی یعنی رضایت وی از خانواده و در کل رضایت او از زندگی محسوب می‌شود (جهانگیر، ۱۳۹۱). رضایتمندی زناشویی را احساس عینی خشنودی و لذت زوجه از همه‌ی روابط خود تعریف میکند (خدایاری فرد، ۸۶). رضایتمندی زناشویی و وضعیت است که زوجین در اکثر مواقع احساس خوبی و رضایتمندی از یکدیگر داشته باشند و روابط رضایت بخش در بین زن و شوهر از طریق میزان مراقبت از یکدیگر، تفاهم، پذیرش و همین طور از طریق علاقه‌ی متقابل قابل ارزیابی است (دیباچی، ۱۳۸۸). رضایت زناشویی یکی از مهم‌ترین تعیین‌کننده‌های عملکرد نهاد خانواده است (الیس، ۱۹۸۹، ۴). مهارت‌های ارتباطی خوب یکی از عوامل مهم رضایت و خشنودی در روابط بین زوجین است (دیباچی، ۸۸). رضایتمندی زناشویی لذت تجربه شده توسط زن و شوهر است و همچنین احساسات عینی از خشنودی و رضایت است زوجین هنگامی که همه‌ی جنبه‌های ازدواجشان را در نظر بگیرند رضایت یک متغیر نگارنده است که خصوصیت فردی زن و شوهر محسوب می‌شود (جهانگیر، ۱۳۹۱). رضایتمندی زناشویی رابطه تنگاتنگی با عملکرد خانواده (نقش‌ها، قدرت تصمیم‌گیری) ابراز عواطف و حل مسئله بین زن و شوهر دارد (جهانگیر، ۱۳۹۱). عواملی که رضایتمندی زناشویی را تحت تأثیر قرار می‌دهد از جمله می‌توان به خلاقیت، خوی هم‌سر اعتماد و فاداری عشق و درآمد اشتغال هم‌سر (کوماری، ۲۰۰۴، ۵). شماره ۱. کرد (خدایاری فرد، ۱۳۸۶). عواملی که بر رضایتمندی زناشویی تأثیر دارد شامل: شخصیت، تحصیلات و طبقه اجتماعی (مرادی، ۱۳۸۶) عقاید مذهبی (گلشن‌آبادی، ۱۳۸۶) مسائل مالی، علاقه، توجه، حمایت و درک هم‌سر، اشتغال زنان، تعداد فرزندان، طول مدت ازدواج (گاتمن، ۱۹۹۴، ۶) مسائل جنسی (شاملو، ۱۳۸۱) وابستگی شدید زن و شوهر به خوی‌شان و دوستان (سلیمانیان، ۱۳۷۳) سبک‌های دل‌بستگی (پانز، ۲۰۰۴، ۷) راه‌برد‌های حل تعارض شماره ۱. کرد (دیباچی، ۱۳۸۸). از این رو رضایتمندی زناشویی نقش به‌سزایی در عملکرد افراد در خانواده دارد. واژه هویت را اولین بار فروید بیان کرد و سپس آن را با معنای ضمنی روانی اجتماعی درمی‌آمیخت. فروید سعی کرد از هویت درونی برای تشکیل مفهوم ضمنی در میان مردم یهودی صحبت کند که بیشتر آن‌ها تکیه بر مذهب داشتند. نظریه پردازان هویت را می‌توان نظریه پردازان روان‌شناسی من دانست که می‌توان به نظریات گلاسر، اریکسون، کگان، بلوس، لوینگر، کلبرگ، مارسیا، ادامز، پروتزسکی اشاره کرد که وجه اشتراکشان تاکید بر تأثیر جنبه‌هایی از محیط اجتماعی فرهنگی بر من و رشد عملکرد آن است (موسوی، ۱۳۹۰). انگیزش و هیجانات افراد تحت تأثیر فرهنگ خود است که در این عادات و رفتارها بیان می‌گردد (کهولت، ۱۳۹۱). هویت احساس تعاطف به مجموعه‌ای مادی معنوی است که عناصر آن قبلاً شکل گرفته‌اند. کاستلز در کتاب عصر اطلاعات به بررسی مسئله هویت پرداخته‌وی اعتقاد دارد که هویت مجموعه‌ای از ویژگی‌های فرهنگی به هم پیوسته است هویت فرایند معنا سازی برای ساس یک ویژگی فرهنگی است

(کا ستر ۸، ۱۳۸۰). هویت اصطلاحاً مجموعه‌ای از علائم و شاخص‌ها در حوزه مولفه‌های مادی و زیستی روانی و فرهنگی که موجب شناسایی گروه از گروه‌های اهلیت یا فردیت می‌شود (تقی پور، ۱۳۹۷). هویت یعنی وجه اختصاصی هر فرد یا گروه هویت فردی بیانگر خصیصه‌های دوام یافته یا ثابت یا ترکیب آنهاست و چیزیست که درون شخصیت افراد بوسیله فرایندهای گوناگون شناختی موجودیت دارد مجموعه ویژگی‌هایی که یک فرد را از دیگران متمایز می‌کند و به افراد فردیت می‌بخشد که خاص است این ویژگی از جمله ارزشها، عقاید، هنجارها، طرز تلقی‌ها، احساسات، نهادها، و آگاهی‌های خاص یک فرد می‌باشد (تقی پور، ۱۳۹۷). سه جنبه هویت شامل هویت شخصی، هویت جمعی و هویت اجتماعی است. هویت شخصی از طریق نقشی که ارزشها باورها، هیجانات و اهداف شخصی در شکل‌گیری هویت دارند بررسی می‌گردد. در مقابل هویت اجتماعی که به ارتباط خود در برابر دیگران اشاره می‌کند (مانند حوزه‌های بین فردی) و به شهرت، اعتبار، جذابیت محبوبیت شخص توچه می‌کند. هویت جمعی که بعد سوم هویت است به جنبه‌هایی از خود پنداره اشاره می‌کند که بازمینه قومی-نژادی، مذهب و احساسات تعلق به جامعه و ماندن آنها در ارتباط است (کهولت، ۱۳۹۱). هویت فردی همان خود است که فردان را بازنمایی از زندگی خود می‌داند هویت یعنی تداوم فرد در مکان و زمان و هویت فردی بازتاب تعبیری است که فرد از آن به عمل آورده است.

(تقی پور، ۱۳۹۷). ابعاد هویت شامل هویت موفق، هویت تحمیل شده، هویت پراکنده، هویت معوق است که توضیح هر کدام طبق نظر مارسیا و همکاران این گونه است: افراد با هویت موفق در تجربه و حل بحران موفقند و هدف‌های خود را پیگیری می‌کنند. افراد با هویت تحمیل شده از بحران‌ها عبور نمی‌کنند و هدف‌های انتخاب شده توسط والدین یا جامعه را دنبال می‌کنند. افراد با هویت پراکنده نیز ممکن است بحران را تجربه نکرده یا با تجربه بحران هیچ‌گونه هدفی را ندارند. افراد با هویت معوق شامل افرادی هستند که به تجربه نقش‌های گوناگون می‌پردازند پیش از اینکه به تصمیم‌گیری و تعهد دست یابند (شیخ‌الاسلام زاده، کاکوئی، ۱۳۹۰). یکی دیگر از عوامل مهم در ارتقای سلامت خانواده از سنجام خانوادگی ۱۹ است. استمرار و پایداری حیات سیاسی اجتماعی فرهنگی یکی از سنجام‌هاست و همبستگی اعضا از ساختار اجتماعی می‌باشد (امانی، ۱۳۹۷). از سنجام خانواده به جنبه‌های سلامت روان شناختی خانواده اشاره دارد از سنجام خانوادگی به پیوند عاطفی اعضای خانواده مربوط می‌شود که در سطوح مختلفی قرار دارد برخی از خانواده‌ها در سطوح بالایی از پیوند عاطفی قرار دارند برخی در سطوح متوسط یا پایین هستند (السون، ۲۰۱۱). به اعتقاد لیگرن از سنجام به نزدیکی عاطفی نیز تعبیر می‌شود و همین طور عوامل مهم بران سنجام خانوادگی تعهد و وقت گذراندن با یکدیگر می‌باشد (امانی، ۱۳۹۷). از سنجام توافق در ارزش‌ها، نگرش‌ها، و اهداف است که در فرایند اجتماعی متولد می‌شود که محصول کنش عقلانی آنهاست (امانی، ۱۳۹۷). از سنجام و سازگاری

زنا شویی به چگونگی عمل کرد هر یک از اعضای خانواده مربوط می شود و همچنین بر پیوند هیجانی اعضای خانواده متمرکز است. (بیگی، ۱۳۹۵). از سنجام یعنی پیوند اعضای خانواده و سازگاری خانواده که با اثبات اساس همبستگی، تعهد، پیوند، عاطفه در خانواده می شود (سلیمی، ۱۳۹۵). از سنجام نیازمند بازتولید و بازسازی مستمر است زیرا پدیده ای نیست که یک بار برای همیشه تولید شود. (امانی، ۱۳۹۷). به طور کلی ایاز سنجام خانوادگی و ابعاد هویت بر رضایت زناشویی تاثیر دارد یا خیر؟

- از محدودیت های مهم تحقیق می توان به این نکته اشاره کرد که ابزار مورد استفاده پرسشنامه بود و از آنجایی که روش های دیگر مانند مصاحبه و مشاهده استفاده نگردیده است لذا این احتمال وجود دارد پاسخ به سوال منطبق بر واقعیت نباشد.
- طرح علمی ر غم مزیت هایی که دارد محدودیت اش آن است که تنها به روابط بین علت ها پاسخ می دهد و اطلاعاتی در زمینه این پژوهش توصیفی بود این طرح برخی علت ها در اختیار محقق قرار نمی دهد
- باتوجه به اینکه تحقیق در شهر مشهد انجام شده است برای تعمیم دادن باید جوانب احتیاط رعایت شود.

پیشینه ی تحقیق

• باتوجه به عنوان برگزیده شده تحقیقاتی با این متغیرها در چند سال اخیر وجود نداشته اما مقالاتی مشابه با متغیرها با عنوان طراحی و از مودل کیفیت روابط خانوادگی و اضطراب اجتماعی با نقش واسطه ای از سنجام خانواده در سال ۱۳۹۷ انجام گردیده همان طور که گفته شد کیفیت زندگی زیرمجموعه ی رضایت زناشویی خواهد بود این مقاله توسط حسین کشاورز افشار نگاشته شده است. جامعه ی آماری این پژوهش شامل کلیه ی دانش آموزان دختر دبیرستان کرج بوده که ۲۵۰ نفر از این دانش آموزان به روش نمونه گیری خوشه ای انتخاب شده اند نتیجه ی این تحقیق اعلام می دارد که کیفیت خانوادگی و سنجام خانوادگی می تواند در تبیین نظری و در مان روان شناختی برای افراد مبتلا به اضطراب اجتماعی مورد توجه قرار گیرد. همچنین تحقیق دیگری با مضمون پیش بینی سازگاری زناشویی بر اساس سنجام خانوادگی زمان باهم بودن و منابع مالی در معلمان زن توسط هادی سلیمی نگاشته شده است. این تحقیق با هدف پیش بینی سازگاری زناشویی بر اساس سنجام خانوادگی معلمان زن انجام شده است روش پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی است جامعه ی آماری شامل تمامی معلمان متاهل زن مقطع ابتدایی شهر کرج در سال تحصیلی ۹۴ می باشد روش نمونه گیری خوشه ای تصادفی از ۲۳۰ نفر از معلمان بود. نتایج نشان داد که از سنجام خانوادگی زمان باهم بودن و منابع مالی با سازگاری زناشویی معلمان رابطه ی معناداری دارد بر اساس این پژوهش می توان نتیجه گرفت که از سنجام خانوادگی و زمان باهم بودن توانایی پیش بینی سازگاری زناشویی را دارند. و اما تحقیق اخیر در رابطه با برر سی مقایسه ای رابطه بین ابعاد هویت بر رضایت از زندگی در دانشجویان دانشگاه فرهنگیان در سال ۱۳۹۴ بوده است این پژوهش با هدف بررسی رابطه ی بین ابعاد هویت بر رضایت از زندگی در دانشجویان دانشگاه

همدان انجام شده است گروه نمونه شامل ۲۰۰ دانشجو دختر و پسر بوده است که به روش تصادفی طبقه ای انتخاب شدند روش آماری تو صیفی ضریب همبستگی پیرسون بوده است. نتایج نشان می دهد که بین ابعاد هویت و رضایت از زندگی رابطه ای مثبت و معنی داری وجود دارد. همچنین نشان می دهد رضایت از زندگی به طور معناداری تنها از طریق بعد هویت فردی قابل پیش بینی است. این تحقیق توسط طاهره سهرابیان نگاشته شده است قابل ذکر است که بیان شود رضایت از زندگی سازگاری زناشویی مولفه های مترادف رضایت زناشویی می باشند.

مواد و روش کار

طرح این تحقیق پژوهش همبستگی ۱۱ از نوع تو صیفی می باشد هر گاه بخواهیم رابطه ای دو یا چند متغیر یا تاثیر پذیری یک متغیر م مستقل بر متغیر های وابسته ای دیگر یا چند متغیر مستقل را بررسی کنیم یا چند متغیر وابسته مورد بررسی قرار دهیم از این روش استفاده می کنیم در واقع همبستگی ارتباط بین دو یا چند متغیر به صورتی که اگر افزایش در یک متغیر باعث افزایش در متغیر دیگر شود همبستگی مستقیم و مثبت و اگر بالعکس افزایش در یکی باعث کاهش دیگری شود همبستگی بین آنان منفی و معکوس می باشد. در آمار به شاخص آماری که میزان و حدود رابطه بین متغیرها را نشان می دهد ضریب همبستگی ۱۲ گویند (دلاور، ۱۳۹۳).

جامعه ای آماری پژوهش کلیه ای افراد متاهل شهر مشهد بودند. دویمتاهل مورد بررسی قرار گرفتند در این پژوهش از روش نمونه گیری درد سترس هدفمند استفاده شد گاهی اوقات نمونه به صورت تصادفی یا غیر تصادفی مشکل است و یا در بعضی موارد غیرممکن می باشد. در چنین شرایطی پژوهشگر از نمونه گیری درد سترس استفاده میکنند نمونه گیری درد سترس گروهی از اعضای جامعه هستند که انتخاب آنها به دلیل سهولت در نمونه گیری است. (دلاور، ۱۳۸۳).

معیار های ورود برای این پژوهش عبارت بود از ۱- سکونت در شهر مشهد ۲- متاهل بودن و معیار های خروج عبارت بودند از ۱- مطلقه بودن و ۲- مجرد بودن.

ابزار پژوهش

الف) پرسشنامه رضایت مندی زناشویی IMS این پرسشنامه توسط والتر هودسن ۱۳ با هدف اندازه گیری مشکلات رابطه ای زناشویی طراحی شده است این پرسشنامه یک ابزار ۲۵ سوالی است و برای اندازه گیری میزان شدت یا دامنه مشکلات زن و شوهر مورد استفاده قرار میگیرد این از مونداری دوز نمره برش است ۳۰+۳۰ که نمرات بیش از ۳۰ دل بر مشکلات بالینی قابل ملاحظه است دو مین نمره برش ۱۷۰ است که نمرات بالاتر از ۷۰ حاکی از استرس شدید مراجع است (ثنایی و هومن، ۱۳۷۹). نمره گذاری این از مونداری با معکوس کردن و جمع نمودن نمرات سوالات

• CI19: گرایش هویت جمعی (۸ ماده): (۴، ۷، ۱۹، ۲۹، ۱۳، ۲۴، ۴۲، ۳۸)

• SP20: ماد خاصی که به آن امتیاز داده نمی شود (۱۰ ماده): (۱۶، ۱، ۴۵، ۴۰، ۴۴، ۳۶، ۳۳، ۳۰، ۲۳، ۱۹)

مفهوم اعتبار که به معنای اینکه ابزار اندازه گیری تا چه حد خصیصه مورد نظر را می سنجدمی باشد (سرمد و همکاران ۱۳۸۹). به منظور تعیین روایی پرسشنامه تجدید نظر شده از دو نوع ابزار اندازه گیری اعتبار محسوس و اعتبار سازه استفاده شد. ضریب همبستگی پیرسون برای تایید روایی سازه مورد استفاده قرار گرفت (ج) مقیاس انسجام خانوادگی:

این مقیاس بر اساس مجموعه ای از ۲۸ مورد در زمینه ی همبستگی و با الهام از مدل ترکیبی ال سون ۱۹۹۹ و بوسیله سامانی (۱۳۸۱) ساخته شده است این از ۲۸ مورد دارای ۲۸ گویه است و از طریق آن می توان به میزان انسجام خانوادگی پی برد و همبستگی بین افراد خانواده را که مهم ترین رکن ایجاد کننده ی انسجام خانوادگی هست را تعیین نمود این پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرت کاملاً مخالفم ۱ مخالفم ۲ نه موافق نه مخالف ۳ موافقم ۴ کاملاً موافقم ۵ می باشد. حداکثر نمره ی قابل اکتساب در این از ۱۴۰ و حداقل نمره ۲۸ می باشد. مطالعه ی رضویه و سامانی ۱۳۷۹ در خصوص این مقیاس بر اساس ۸ عامل همبستگی با پدر مادر مدت تعامل مکان تصمیم گیری ارتباط عاطفی روابط زناشویی و روابط والد فرزند حاکی از کفایت مقیاس برای همبستگی فرد با خانواده بوده است. حال به بررسی اعتبار و روایی این پرسشنامه می پردازیم. ضریب الفای برای کل مقیاس ۰/۹۰ و پایایی برای کل مقیاس ۰/۷۸ گزارش شده است (سامانی، ۱۳۸۱) همچنین در بررسی دیگری که بوسیله ی سامانی انجام شده ضریب همسانی درونی مقیاس ۰/۸۵ و ضریب الفای کرونباخ ۰/۷۹ و ضریب پایایی با روش باز آزمایی نیز ۰/۸۰ گزارش شده است. در پژوهش کرباسی نیز ضریب الفای کرونباخ برای این مقیاس محاسبه گردید که مقدار آن برای کل مقیاس ۰/۹۰ و برای دو عامل انسجام با مادر و انسجام با پدر برابر ۰/۸۶ بود. همچنین ضریب پایایی این مقیاس به روش باز آزمایی با فاصله ی زمانی یک هفته بر روی ۲۸ نفر برابر ۰/۸۴ با سطح معنی داری ۰/۰۱ و برای کل مقیاس ۰/۷۸ برای انسجام با پدر به دست آمد.

در این پژوهش جهت تجزیه و تحلیل داده ها از شاخص های آمار توصیفی ۲۱ و آمار استنباطی ۱۲۲ استفاده گردید و تحلیل از طریق نرم افزار (SPSS) انجام شده است. از آمار توصیفی جهت به دست آوردن میانگین و انحراف معیار و توصیف ویژگی های جمعیت شناختی، توصیف داده های پژوهش و نرمال بودن توزیع داده ها استفاده و از آمار استنباطی برای استفاده از آزمون های مناسب جهت تایید یا رد فرضیه ها که در این پژوهش همبستگی می باشد استفاده شده در این پژوهش مردان با ۱۹ درصد و زنان با ۷۴.۵ درصد و بدون پاسخ با ۶ درصد می باشد، زنان بیشترین حجم نمونه را تشکیل داده اند سن افراد گروه نمونه ۱۸ تا ۲۵ سال با ۲۵.۰ درصد، ۲۵ تا ۳۵ سال با ۱۲.۰

در صد، ۳۰ تا ۴۰ سال با ۲۴.۵ در صد، و ۴۰ به بالا با ۷ در صد و بدون پاسخ با ۰.۵ در صد می باشد، و سن ۴۰ به بالا بیشترین حجم نمونه راتشکیل داده اند. مذهب افراد گروه نمونه زرتشتی با ۰.۵ در صد، سنی با ۱.۵ در صد، شیعه با ۹۰ در صد و بدون پاسخ با ۸ در صد می باشد، و مذهب شیعه بیشترین حجم نمونه راتشکیل داده اند میزان تحصیلات افراد نمونه دانه شجوی لیسانس ۳۷.۰ در صد، دانه شجوی فوق لیسانس با ۴.۰ در صد، دانه شجوی دکتر با ۱.۰ در صد و بدون پاسخ با ۵۸.۰ در صد می باشد، و تحصیلات دانه شجوی لیسانس بیشترین حجم نمونه راتشکیل داده اند و وضعیت اشتغال بیکار با ۲۹.۰ در صد، پاره وقت با ۱۱ در صد، دائم با ۱۶.۰ در صد و بدون پاسخ با ۴۴ در صد می باشد، و وضعیت بیکار بیشترین حجم نمونه راتشکیل داده اند افراد با وضعیت سلامت جسمی کم تر از ۳ با ۲.۰ در صد، ۳ تا ۵ با ۱۵.۵ در صد، بیش تر از ۵ با ۶۴.۵ در صد و بدون پاسخ با ۲۳.۰ در صد می باشد، و وضعیت سلامت بیش تر از ۵ بیشترین حجم نمونه راتشکیل داده اند.

اطلاعات جدول نشان داد متغیران سجام خانوادگی دارای میانگین ۲.۷۸ با بازه تغییرات ۱.۷۱ تا ۴.۵۷، متغیر رضایتمندی زناشویی دارای میانگین ۲.۸۷ با بازه تغییرات ۱.۴۳ تا ۵.۱۱، متغیر هویت فردی دارای میانگین ۳.۴۶

تعداد	میانگین	انحراف معیار	کمترین مقدار	بیشترین مقدار
۲۰۰	۲.۷۸	۰.۳۹	۱.۷۱	۴.۵۷
۲۰۰	۲.۸۲	۰.۹۵	۱.۴۳	۵.۱۱
۲۰۰	۳.۴۶	۰.۷۱	۱.۰	۵.۰
۲۰۰	۳.۵۴	۰.۸۶	۱.۰	۵.۰
۲۰۰	۳.۲۸	۰.۷۹	۱.۰	۵.۰

۴۸۸	۱.۰	۰.۶۷	۳.۱۳	۲۰۰.	هویت
				۰	جمعی

با بازه تغییرات ۱ تا ۵، متغیر هویت اجتماعی دارای میانگین ۳.۵۴ با بازه تغییرات ۱.۰۰ تا ۵.۰ می باشد. متغیر هویت ارتباطی دارای میانگین ۳.۲۸ با بازه تغییرات ۱.۰۰ تا ۵.۰۰، متغیر سبک هویت جمعی دارای میانگین ۳.۱۳ با بازه تغییرات ۱.۰۰ تا ۴.۸۸ می باشد. به منظور بررسی فرضیات ابتدا مفروضات زیربنایی مورد بررسی قرار می گیرد

Vif	تلورانس	نام متغیر
۱.۱۹۷	۰.۸۳۵	انسجام خانوادگی
۱.۹۴۵	۰.۵۱۴	هویت فردی
۱.۴۹۱	۰.۶۷۱	هویت اجتماعی
۱.۶۲۱	۰.۶۱۷	هویت ارتباطی
۱.۶۷۲	۰.۵۹۸	هویت جمعی

نتایج آزمون نرمالیتی

نام متغیر	تعداد	آماره ی آزمون	سطح معناداری
انسجام خانوادگی	۲۰۰.۰	۱.۳۶	۰.۰۸۹
رضایتمندی زناشویی	۲۰۰.۰	۱.۱۶۵	۰.۱۳۳
هویت فردی	۲۰۰.۰	۱.۳۲۱	۰.۰۶۱
هویت اجتماعی	۲۰۰.۰	۱.۵۸۳	۰.۰۷۳
هویت ارتباطی	۲۰۰.۰	۰.۹۱۵	۰.۳۷۲
هویت جمعی	۲۰۰.۰	۰.۹۳۱	۰.۳۵۱

بوسیله ابعاد هویت و انسجام خانوادگی می توان رضایتمندی زناشویی را پیش بینی نمود.

آماره ی دوربین واتسون	سطح معناداری	DF2	DF1	آماره F	ضریب تعیین R^2	R
۲/۰۴	۰/۰۰۱	۱۹۴	۵	۶/۸۳	۰/۱۵۰	۰/۳۸۷

همانگونه که در جدول بالا مشاهده می شود مقدار سطح معناداری مربوط به آماره F معنی داری مدل برازش داده شده را تأیید می کند (از ۰/۰۵ کمتر است). مقدار ضریب تعیین برابر با ۰/۱۵۰ می باشد که نشان می دهد ۱۵ درصد از تغییرات متغیر رضایت زناشویی توسط متغیرهای مستقل مفروض بیان می شود.

سطح معناداری	آماره T	ضرایب استاندارد بتا	ضرایب استاندارد نشده		مدل
			انحراف معیار	شیب خط	
۰/۰	۷/۶۲۷		۰/۷۱۷	۵/۴۶۷	عرض از مبدا
۰/۰۲۹	۲/۰۵۸	۰/۱۰۷	۰/۱۷۵	۰/۱۸۵	انسجام خانوادگی
۰/۰۴۳	۲/۶۳	۰/۱۰۵	۰/۱۲۴	۰/۱۷۸	هویت فردی
۰/۰۰۵۰	۲/۸۷۱	۰/۲۳۲	۰/۰۸۹	۰/۲۵۶	هویت اجتماعی
۰/۰۲۹	۲/۰۴۶	۰/۱۰۸	۰/۱۰۱	۰/۱۰۶	هویت ارتباطی
۰/۰۱۳	۲/۶۴	۰/۱۴	۰/۱۲	۰/۱۹۷	هویت جمعی

سطح معناداری آزمون فرضیات مورد نظر مانند آنچه در جدول فوق نشان داده شده است، محاسبه شده و با ضریب خطای مفروض (۰/۰۵) مقایسه می شود. به این ترتیب معناداری متغیرهای عرض از مبدا و انسجام خانوادگی، سبک

هویت فردی و سبک هویت اجتماعی، ارتباطی و جمعی همزمان مورد تأیید قرار می‌گیرد (سطح معناداری حاصل کمتر از ۰.۰۵ است).

انسجام خانوادگی بر رضایتمندی زناشویی رابطه مثبت و معناداری دارد.

درجه آزادی	سطح معناداری	ضریب همبستگی	
۲۰۰	۰.۰۲۹	۰.۱۷۵	انسجام خانوادگی - رضایتمندی

با مقایسه سطح معناداری بدست آمده با ضریب خطای ۰.۰۵ با توجه به اینکه ۰.۰۲۹ کمتر از ۰.۰۵ می‌توان نتیجه گرفت بین انسجام خانوادگی و رضایتمندی رابطه معناداری وجود دارد. مقدار ضریب همبستگی در بررسی ارتباط عبارت از ۰.۱۷۵ با توجه به مثبت بودن عدد ضریب همبستگی نشان از وجود رابطه مثبت و مستقیم می‌باشد. می‌توان نتیجه گرفت رابطه انسجام خانوادگی بر رضایتمندی مثبت و معنی دار است.

بررسی مقدار همبستگی بین هویت فردی - رضایتمندی

درجه آزادی	سطح معناداری	ضریب همبستگی	
۲۰۰	۰.۰۰۱	۰.۲۸۵	هویت فردی - رضایتمندی

با مقایسه سطح معناداری بدست آمده با ضریب خطای ۰.۰۵ با توجه به اینکه ۰.۰۰۱ کمتر از ۰.۰۵ می‌توان نتیجه گرفت بین هویت فردی و رضایتمندی رابطه معناداری وجود دارد. مقدار ضریب همبستگی در بررسی ارتباط عبارت از ۰.۲۸۵ با توجه به مثبت بودن عدد ضریب همبستگی نشان از وجود رابطه مثبت و مستقیم می‌باشد. می‌توان نتیجه گرفت رابطه هویت فردی بر رضایتمندی مثبت و معنی دار است.

درجه آزادی	سطح معناداری	ضریب همبستگی	
۲۰۰	۰.۰۰۱	۰.۲۵۶	هویت ارتباطی - رضایتمندی

با مقایسه سطح معناداری بدست آمده با ضریب خطای ۰.۰۵ با توجه به اینکه ۰.۰۰۱ کمتر از ۰.۰۵ می‌توان نتیجه گرفت بین هویت ارتباطی و رضایتمندی رابطه معناداری وجود دارد. مقدار ضریب همبستگی در بررسی ارتباط

عبارت از ۰.۲۵۶ با توجه به مثبت بودن عدد ضریب همبستگی نشان از وجود رابطه مثبت و مستقیم می باشد. می توان نتیجه گرفت رابطه هویت ارتباطی بر رضایتمندی مثبت و معنی دار است..

درجه آزادی	سطح معناداری	ضریب همبستگی	هویت جمعی - رضایتمندی
۲۰۰	۰.۰۰۱	۰.۲۹۲	

با مقایسه سطح معناداری بدست آمده با ضریب خطای ۰.۰۵ با توجه به این که ۰.۰۰۱ کمتر از ۰.۰۵ می توان نتیجه گرفت بین هویت جمعی و رضایتمندی رابطه معناداری وجود دارد. مقدار ضریب همبستگی در بررسی ارتباط عبارت از ۰.۲۹۲ با توجه به مثبت بودن عدد ضریب همبستگی نشان از وجود رابطه مثبت و مستقیم است.

نتیجه گیری

ازدواج مبنای شکل گیری خانواده است که خود جزء مهم ترین اتفاقاتی است که در طی زندگی فرد رخ می دهد. ازدواج یعنی پیوند زندگی مشترک دو فرد با حفظ استقلال نسبی هر یک در جهت تکامل شخصیت طرفین. پیوند زناشویی به عنوان پیچیده ترین نوع روابط انسانی واجد چنان توان بالقوه ای در آزادسازی احساسات است که در کم تر روابط بین فردی دیگر می توان نظیر آن را یافت. شواهد موجود نشان می دهد که متجاوز از ۹۰٪ زنان و مردان جوامع مختلف به طور متوسط حداقل یک بار در طی زندگی خود ازدواج می کنند (نوابی نژاد، ۱۳۷۶). مهم ترین اهداف ازدواج نیل به آرامش و سکون، تأمین نیازهای جنسی و بقای نسل، تکامل انسان و آرامش و امنیت اجتماعی است. در نظام الهی و فرهنگ قرآنی نیز هدف اصلی از ازدواج رسیدن به آرامش و آسایش خاطر، پیمودن رشد، نیل به کمال انسانی و تقرب به ذات حق است. تردیدی نیست که از تنهایی به در آمدن، همسر و همراه شدن، خانواده مستقل تشکیل دادن، ارضای کشش های نفسانی و غرایز طبیعی و فرزندآوری از نتایج قهری ازدواج و بالطبع از مهم ترین عوامل مؤثر در آرامش روان و آسایش فکر و جان و احساس رضایتمندی درونی است ازدواج در تعالی و سلامت روانی انسان ها نقشی اساسی دارد به گونه ای که پژوهش های زیادی نشان داده اند که افراد متأهل سالم تر و شادتر هستند. در واقع برای بسیاری، کسب خشنودی از رابطه زناشویی مهم ترین منبع خشنودی حتی مهم تر از منابعی همچون کار، دوستان و حتی فرزندان به شمار می آید تعریف رضایت زناشویی انطباق رفتارهای زناشویی زوج ها با یکدیگر و وجود تفاهم و همدلی و عشق بین آنهاست. به عبارت دیگر رضایت زناشویی، وجود یک رابطه دوستانه منطقی، تفاهم، درک یکدیگر و ارضای نیازهای مادی و معنوی زن و مرد است کاپلان و نیز چنین بیان می کنند که رضایت زناشویی یک تجربه فردی در ازدواج است که افراد آن را با توجه به میزان مسرت و خوشی در زندگی زناشویی ارزیابی می کنند، آنها اعتقاد دارند که این امر به انتظارات، نیازها و خواسته ها و تمایلات افراد در ازدواجشان بستگی دارد. رضایت زناشویی بر میزان رضایت بین زوج ها اشاره می کند، که این امر به معنای میزان رضایتی است که زوجین در روابط خود آن را احساس می کنند. با توجه به مباحث بالا می توان گفت اجرای پژوهش هایی از این دست برای شناسایی دقیق تر علل طلاق و در نقطه مقابل آن رضایتمندی از زندگی زناشویی در کشور از اهمیت زیادی بهره مند است. زیرا بر

اساس یافته‌های حاصل از این قبیل پژوهش‌ها، از یک سو، هزینه‌ها و مشکلات مادی و روانی ناشی از اختلافات خانوادگی و پدیده طلاق را کاهش داد و از سوی دیگر، با افزایش معرفت و شناخت به ویژه یافته‌های حاصل از پژوهش‌های کاربردی، پیشنهادات مناسبی برای سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌های کلان اجرایی ارائه کرد تا بنیان‌های خانواده استحکام بیش‌تری پیدا کند. به طوری کلی در این پژوهش میزان تاثیر هر یک از متغیرهای مورد پژوهش به میزان متناسبی بر رضایت مندی زناشویی تاثیر گذار است. ابتدا بیشترین تاثیر را طبق پژوهش‌های اماری انجام شده هویت اجتماعی دارد سپس هویت جمعی بعد از آن هویت فردی و در آخر هویت ارتباطی بر رضایت مندی زناشویی موثر است و بعد از ابعاد هویت انسجام خانوادگی بر رضایت مندی زناشویی تاثیر گذار است.

پیشنهادات

- باتوجه به اثر گذار بودن خانواده بر رضایت مندی زناشویی پیشنهاد می‌شود که به بررسی و اصلاح مشکلات خانواده‌ها بیشتر توجه شود که این امر می‌تواند با آموزش زن و شوهر در بهبود عملکرد آنها و آموزش مهارت‌های زندگی باشد.
 - آشنایی خانواده‌ها با عواملی که باعث وحدت و انسجام خانواده می‌شود مانند آموزش مهارت‌های همکاری در کنار هم بودن و عشق ورزیدن به منظور افزایش رضایت زناشویی
 - با توجه به تاثیر مهارت حل مسئله که باعث عملکرد بهتر در تمامی ابعاد هویت می‌گردد پیشنهاد می‌شود با آموزش این مهارت به زوجین باعث افزایش رضایت مندی زناشویی شویم.
 - آگاه‌سازی خانواده‌ها در زمینه‌ی هویت‌یابی به خصوص در مورد نوجوانان که باعث بالارفتن ابعاد هویت شده که تاثیر به‌سزایی در رضایت مندی زناشویی دارد.
- پیشنهاد‌های پژوهشی
- انجام تحقیقات و قرار دادن متغیرهای دیگری مانند فرهنگ، خودکنترلی، خودنظم‌دهی و عوامل درون‌شخصیتی
 - انجام این پژوهش در جامعه‌ای گسترده‌تر و همچنین افراد مطلقه را نیز می‌توان به پژوهش افزوده کرد
 - راه‌های دیگر بررسی موثر که بر ابعاد هویت تاثیر دارند.

تشکر و قدر دانی

در نهایت از دانشجویان دانشگاه فردوسی و موسسه‌ی قرآنی حضرت معصومه‌س و خانواده‌ی عزیزم که در به‌ثمر رسیدن این پژوهش یاری رساندند سپاس‌گزارم امیدوارم مورد توجه خداوند قرار گیرند.

فهرست منابع

- دلاور، ع. (۱۳۸۱). احتمالات و امار کاربرد در روان شناسی و علوم تربیتی. تهران: انتشارات رشد
- رجایی، ع. (۱۳۸۲). مشکلات هویت ایرانیان امروز. تهران: نشر تی فرهنگ
- بیابانگرد، ا. (۱۳۷۹). روان شناسی نوجوان. تهران: دفتر نشر و فرهنگ اسلامی
- بیابانگرد، ا. (۱۳۸۴). روان شناسی نوجوان. تهران: دفتر نشر انقلاب اسلامی
- ثنایی، ب. (۱۳۷۹). مقیاس های سنجش خانواده. تهران: انتشارات سمت
- ثنایی، ب. (۱۳۷۳). مقیاس های سنجش خانواده. تهران: انتشارات سمت
- شفیع آبادی، ع. (۱۳۶۹). نظریه های مشاوره و روان درمانی. تهران: نشر دانشگاهی
- شفیع آبادی، ع. (۱۳۶۹). فنون و روش های مشاوره. تهران: نشر رز
- مرادی، ع. (۱۳۸۷). بررسی خصوصیاتی نوجوان پر خاشاک و ساخت خانواده های آن در دوران مدرسه
- راهنمایی. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس تهران
- میکائیلی، ف. (۱۳۸۸). رابطه ای سبک های هویت تعهد هویت و جزسیت یا سازگاری دانشجویان با دانشگاه، مجله روان شناختی، دانشکده ی علوم تربیتی و روان شناسی دانشگاه الزهرا
- لطف آبادی، ح. (۱۳۸۰). روان شناسی رشد ۲. تهران: انتشارات سمت.
- لطف آبادی، ح. (۱۳۸۰). عواطف و هویت نوجوانان. تهران: انتشارات نسل سوم نجمی.
- لطف آبادی، ح. (۱۳۸۴). نوجوانی جوانی بزرگسالی. تهران: انتشارات سمت.
- ماسن، پ. (۱۳۸۳). رشد شخصیت کودک. ترجمه: یاسایی، م. تهران: نشر مرکز.
- نوایی نژاد، ش. (۱۳۸۳). بحران هویت در نوجوانان. تهران: جهاد دانشگاهی.
- نجفی، م؛ ا. حدی، ح؛ دلاور، ع. (۱۳۸۵). بررسی رابطه ای کارایی خانواده و بین داری با بحران هویت. دانش رفتار، ۱۷، ۱۶-۲۶.
- گیدنز، آ. (۱۹۹۲). مبانی جامعه شناسی. ترجمه: صبوری، ب. (۱۳۸۸).
- چیک، ا. (۱۳۸۷). پرسشنامه ابعاد هویت ویرایش چهارم. ترجمه: مجدیان، م. موسس امون یار پویا.
- جوکار، ب؛ لطفیان، م. (۱۳۸۵). رابطه ای ابعاد هویت و جهت گیری هدف در گروهی از دانش آموزان یا سوج شبراز. علوم اجتماعی انسانی دانشگاه شیراز. ۲۷-۴۹، ۴۶.
- رحیمی، ع. (۱۳۷۹). بررسی تحول هویت و رابطه آن با حرمت خود و حالت اضطراب در دانش آموزان کارشناسی. پایان نامه دکتری، تربیت مدرس.

- احمدی، ب؛ خدا بخش، ع؛ فتوحی ا شتیانی، ع؛ اعته هادی، ا. (۱۳۹۵). تاثیر شیوه‌ی زندگی بر کاهش ناز سازگاری همسران. فصلنامه اندیشه رفتار، ۲(۱۲): ۱۰۸-۱۰۱.
- ج بهانگیر، پ. (۱۳۹۱). مقایسه عملکرد خانواده و رضایت مندی زناشویی در زنان متأهل شاغل و غیر شاغل شهر تهران. فصلنامه علمی پژوهش تحقیقات مدیریت آموزش. سال سوم، ۱۲، ۱۷۷-۱۹۰.
- مرادی، ع. (۱۳۸۷). بررسی خصوصیاتی نو جوان پر خا شگر و ساخت خانواده های آن دانش آموزان در دوره راهنمایی. پایان نامه ارشد، دانشگاه تربیت مدرس تهران.
- وثوقی، م. (۱۳۷۱). مبانی جامعه شناسی. تهران: انتشارات خردمند.
- آلیس، البرت. (۱۳۸۸). زوج درمانی. ترجمه: صالحی، ج. تهران: انتشارات میثاق.
- سلیمانیان، ع. (۱۳۷۳). بررسی تاثیر تفکرات غیر منطقی بر ناراضیاتی زناشویی. پایان نامه ارشد، دانشگاه تربیت معلم.
- موسوی، ر؛ اکبری، س؛ کاوه، ذ. (۱۳۹۰). تفاوت های جنسیتی در ابعاد هویت دانشجویان. فصلنامه فرهنگ نگار مشاوره روان درمانی، ۱۱(۱۲): ۱۰۰-۱۱۲.
- حق شناس، ح؛ توکلی، ع؛ توکلی کازرونی، ن. (۱۳۹۲). تاثیر نوسانات هر موم های تسترون پروژسترون بر میزان رضایتمندی جنسی با کنترل عوامل رضایتمندی زناشویی در گروهی از زنان ۳۰ تا ۵۰ ساله. روش ها و مدل های روان شناختی، ۴(۲۷-۱۳).
- بابایی، ا؛ حبیبی، ن؛ قنبری، س؛ قدرتی، ع. (۱۳۹۶). مقایسه ساختار خانوادگی از سبب و انواع طاف پذیری در افراد مبتلا به اچ ای وی با افراد غیر مبتلا. مجله علوم پزشکی زانکو دانشگاه علوم پزشکی کردستان، ۱۰-۱.
- ازادی، م؛ ذبیح الله زاده، ف. (۱۳۹۶). رابطه‌ی نشانه های فزون کوشی و ابعاد هویت: نقش واسطه‌ی ذهن آگاهی. روان شناسی تحولی روان شناسی ایرانی، ۵۱(۲۳-۱۳).
- نایینی، ا؛ صادقی، م؛ عبدی، ف. (۱۳۹۱). بررسی مقایسه‌ی رضایتمندی زناشویی بین زنان ایرانی ازدواج کرده با مردان ایرانی و غیر ایرانی. فصلنامه علمی پژوهشی جامعه شناسی زنان، ۲(۴۵-۲۶).
- کیانی چلمردی، ا؛ خا کدان، س؛ فحری کیوی، س؛ جم شیدیان، ی. (۱۳۹۷). اثربخشی خانواده درمانی کوتاه مدت بر حس از سبب و تنظیم شناختی هیجان زوجین نا سازگار. پژوهش های روان شناسی بالینی و مشاوره دانشگاه فردوسی مشهد، ۱(۲۰): ۵.
- کیانی، ن؛ عارفی، م. (۱۳۹۴). مدل تحلیل مسیر روابط میان از سبب و انواع طاف پذیری خانواده و تاب آوری و سلامت روانی دانشجویان. فصلنامه مشاوره و روان درمانی خانواده، ۲(۴۹-۲۲).
- جلالی، ا؛ حدی، ح؛ کیانمنش، ع. (۱۳۹۵). بررسی تاثیر آموزش خانواده مبتنی بر رویکرد اول سون بر بهبود روابط باقی و انسجام خانواده. روشها و مدل های روان شناختی، ۲۲(۲۴-۴۵).

- هزبان، م؛ یون، سی، ج. (۱۳۹۰). برر سی ع لمل طلاق در داد گاه های خانواده تهران. هزبان، م؛ یونسی، ج. ف. فصلنامه مطالعاتی روانشناسی بالینی، ۳، ۱۱-۲۳.
- ازادی، م؛ ذبیح الله زاده، ف. رابطه فزون کشی و ابعاد هویت: نقش واسطه ذهن آگاهی. روانشناسی تحولی، ۱۳، ۵۱.
- محمدرزاده ابراهیمی، ع؛ جم پهری، ف؛ برجعلی، ا. (۱۳۸۷) رابطه بین مشابهت و مکمل بودن در ابعاد صلی شخصیتی زوجین با رضایتمندی زناشویی. فصلنامه پژوهش در سلامت روانشناختی، ۲، ۲.
- هاشمی، ز؛ جوکار، ب. (۱۳۸۹). برر سی رابطه جهت گیری مذهبی و سلامتی با ابعاد هویت. دوماه نامه علمی پژوهشی دانشور رفتار دانشکده شاهد، ۴، ۱۷، ۴-۷۴.
- میکائیلی، ف. (۱۳۸۹). برر سی رابطه هویت با رضایت از زندگی در نوجوانان و نقش عملکرد خانواده. فصلنامه خانواده و پژوهش پژوهشگاه مطالعات آموزش پرورش علمی پژوهشی، ۴، ۲۳-۱۳.
- کهولت، ن؛ جوکار، ب. (۱۳۹۱). ارائه مدلی علمی برای شادی بر اساس ابعاد هویت با واسطه جهت گیری هدف. دانش پژوهش در روانشناسی کاربردی، ۱۳، ۴۸.
- حسن پور، م. (۱۳۹۲). اثربخشی خانواده در مانیمبنتی بر رویکرد ارتباطی سبتر بر کیفیت زندگی رضایت زناشویی و تعارض زناشویی در زنان ازدواج کرده به شیوه زن به زن فرار کرده و عادی شهرستان اسنویه. ارشد، دانشگاه کردستان.
- امانی، ن؛ وهابی، ا؛ لطیفی، ش؛ کااکا شفی، ه؛ نما شیری، ع. (۱۳۹۵). رابطه ای از سجام خانوادگی با فرسودگی تحصیلی در دانشجویان علوم پزشکی کردستان. فصلنامه پرستاری مامایی پیراپزشکی، ۳، ۴.
- بیگی، ع؛ رضایی، ع؛ محمدی فرزندجفی، م. (۱۳۹۵). نقش صمیمیت زوجین و باورهای معنوی و ابعاد مذهبی در پیش بینی انسجام و سازگاری خانواده. فصلنامه علمی پژوهشی در سلامت روان شناختی، ۱۰، ۱.
- جمشیدی، ب؛ رزمی، م. (۱۳۸۷). مجله روانپزشکی، روانشناسی بالینی ایران، ۲، ۱۹۹-۲۰۵.
- رضوی، ا. (۱۳۸۸). نوجوانی و هویت یابی نشریه مشاور مدرسه، ۱، ۳۲-۲۶.
- شرفی، م. (۱۳۸۱). جوان بحران هویت. تهران: انتشارات صداسیما سروش.
- عبدی، ع. (۱۳۹۶). سنجش رابطه پهنه ای روابط و ابعاد هویت ملی مطالعه موردی میان تعاملات فردی و گروهی با هویت ملی ایرانی. فصلنامه مطالعات ملی، ۴، ۷۳.
- شاملو، س. (۱۳۸۲). بهداشت روانی. انتشارات رشد.
- سلیمی، ع؛ مرزآبادی، ا؛ سفندیاری، ا. (۱۳۸۷). ابعاد رضایتمندی زناشویی در همسران جاز باز، اندیشه های نوین تربیتی، دانشکده علوم تربیتی روانشناسی دانشگاه الزهراء، ۴، ۷۲-۵۵.
- ترکان، ه؛ کلاتری، م؛ موسوی، ح. (۱۳۸۵). برر سی اثربخشی گروه در مانی کوتاه مدت خودنظم بخشی بر افزایش رضایت زناشویی مراجعان درمانگاه فرهنگیان شهرستان بابلسر. فصلنامه خانواده پژوهی، ۲۸۳، ۳۸-۴۰۲.

- نوایی نژاد، ش؛ تبریزی، م؛ جاز باز فر، س. (۱۳۸۷). اثربخشی گروه درمانی به شیوه تحلیل تبادل بر رضایت زناشویی. فصلنامه خانواده درمانی، ۵، ۲۲۹-۲۱۳.
- گیدن، ا. (۱۹۹۲). مبانی جامعه‌شناسی ترجمه: صبوری. (۱۳۸۸).
- گریف، ا. رابطة هوش معنوی واز سجام خانوادگی و سبک‌های هویت با افکار خودکشی. ترجمه: ناظری، ر. (۱۳۹۵). دانشگاه شهید باهنر کرمان، دانشکده ادبیات علوم انسانی.
- منصوری، ز؛ مهرابی زاده، م. (۱۳۸۸). رابطه اختلال در سلامت روانی و خشنودی شغلی بارضایت زناشویی در زنان شاغل. فصلنامه زن فرهنگ، ۹۱-۱۰۲.
- کوئین، ب. (۲۰۰۳). مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی. ترجمه: سلاسی. تهران: انتشارات توحیدی.
- موسوی، ر؛ مرادی، ع؛ مهدوی، ا. (۱۳۸۴). بررسی اثربخشی خانواده‌درمانی ساختاری در بهبود عملکرد خانواده و تقویت رضایت زناشویی در خانواده و تقویت رضایت زناشویی در خانواده‌های کودکان مبتلا به اختلال اضطراب جدایی. فصلنامه خانواده‌پژوهی، ۴، ۲۳۵-۲۲۳.
- یوسفی، ر؛ عابدین، ع؛ تیرگری، ع. (۱۳۸۹). اثربخشی مداخله آموزشی بر مدل طرحواره‌درارت‌قرار رضایت زناشویی. مجله روانشناسی بالینی، ۳، ۳۷-۲۵۳.
- گرای، ج. (۱۳۷۶). رابطه زناشویی موفق. ترجمه: گلکاریان. تهران: انتشارات تلاش.
- موسوی، م؛ محمدخانی، پ؛ دلاور، ع. (۱۳۸۵). اثربخشی زوج‌درمانی سیستمی-رفتاری برافسردگی و رضایت زناشویی زنان افسرده تازه‌های علوشناختی. ۲، ۲۰-۱۲.
- پورعلی‌فر، ف. (۱۳۸۳). بررسی رابطه سبک‌های هویت و ابعد هویت در دانشجویان دانشگاه شیراز و دانش‌آموزان مقطع سوم دبیرستان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شیراز.
- احدی، ح؛ نیکچهره، م. (۱۳۷۸). روانشناسی رشد. تهران: شرکت پردیس.
- احدی، ح. (۱۳۸۱). روانشناسی رشد مفاهیم بنیادی در روانشناسی نوجوانی و جوانی. تهران: پردیس.
- بارکر، ف. (۱۹۸۶). خانواده درمانی. ترجمه: دهقانی، ز. تهران: انتشارات رشد.
- برادشاو، ج. (۱۹۸۹). خانواده تحلیل شیمی خانواده. ترجمه: داعی، ف. تهران: نشر البرز.
- بنائیان، ع؛ کاظمیان، پ؛ شایسته، ا. (۱۳۸۵). بررسی سلامت روان در رضایتمندی زناشویی زنان متأهل. مجله علمی دانشکده پرستاری مامایی همدان، ۱۴، ۵۲-۵۸.
- خدایاری فرد، م؛ شهابی، ر؛ اکبری زرخانه، ای. س. (۱۳۸۶). رابطه نگرش مذهبی بارضایت زناشویی در دانشجویان متأهل. فصلنامه خانواده‌پژوهی، ۱۰، ۶۱۲.

- رحیمی، م؛ ماز، یاری، م؛ زارع، م. (۱۳۹۳). راب طه سبکهای درون سازی مذهب و از سجام خانواده در گرو هی از دانشجویان متاهل دانشگاه شیراز. فصلنامه پژوهشی علوم تربیتی از دیدگاه اسلام، ۲.
- تقی پور، ف؛ خلجی، س؛ معینی، ا. (۱۳۹۷). بازه‌هایی از عادات فرهنگی در مجموعه انیمیشن باب اسفنجی. فصلنامه رسانه‌های دیداری شنیداری، ۲۸، ۱۲.
- دیباجی، ف؛ مامی پور، س؛ محمدی، غ. (۱۳۸۸). راب طه سبک های دل‌سنگی و راه برد های حل تعارض بر رضایتمندی زناشویی زنان. اندیشه رفتار، ۱۱.
- برک، ل. (۲۰۰۱). روانشناسی رشد. ترجمه: محمدی، ی. (۱۳۸۳). تهران: ارسباران.
- فتحخا شتیانی، ع؛ احدی خدا، بخش، ب. (۱۳۸۳). بررسی ازدواج های موفق و ناموفق بین دانه‌شجویان. دو ماهنامه‌ی دانشور، ۱۶۷-۹.
- فرانکن، ر. (۱۹۹۸). انگیزش هیجان. ترجمه: شمس اسفندآبادی، ح؛ محمودی، غ؛ امامی پور، س. (۱۳۸۴). تهران: نی.
- سلیمی، ه؛ محسن زاده، ن؛ نظری، ع. (۱۳۹۵). پیش‌بینی سازگاری زناشویی بر اساس از سجام خانوادگی زنان با هم بودن و منابع مالی در معلمان زن. فصلنامه علمی پژوهشی زن جامعه، ۷، ۲.

- Berek J. (2007). *Novak's Gynecology*. Philadelphia, Lippincott, Williams and Wilkins. 14th ed.
- Bernhard LA. (2002). Sexuality and sexual health care for women. *Clin Obstet Gynecol*. 45(4):1089-98.
- Brezsnyak M, Whisman M. (2004). Sexual desire and relationship functioning; It's effect of marital satisfaction and power. *J Sex Marital Ther*, 30(3): 199-217.
- Burleson MH, Gregory WL, Trevathan WR. (1995). Heterosexual activity: relationship with ovarian function. *Psychoneuroendocrinology*, 20: 405-21
- . Olson, D.H. (1991). Commentary: three-dimensional Circumplex Model and revised scoring of FACES III. *Family Process*, 30, 74-79
- . Olson, D.H. (2011). FACES IV and the Circumplex Model: validation study, *Journal of Marital Family*, 37(1), 64-80.
- Greef A, Malherbe H. (2001). Intimacy and marital satisfaction in spouses. *J Sex Marital Ther*. 27(3): 242-257.
- Female Sexual Dysfunction during the Menopausal Transition. *J Sex Med*, 2(s3): 133-145
- Cohen, B. (2006). *The effect of Satir brief therapy on patients in a maternity hospital*. Dissertation for degree of M.A. in social science. University of South Africa.
- Eisenberg, N., Cumberland, A., Spinrad, T. L., Fabes, R. A., Shepard, S. A., Reiser, M., & Guthrie, I. K. (2000). The relations of regulation and emotionality to children's
- Hansen, L. S. (2007), Intergrative life planning: work, family and community. Paper presented at International Round Table for the Advancement of counseling, July. Helsinki, Finland.
- Hansen, L. S. (2007), Intergrative life planning: work, family and community. Paper presented at International Round Table for the Advancement of counseling, July. Helsinki, Finland.

Clark, M.S., Lemay, Jr, E.P, Graham, S.M., Pataki, S.P.& Finkel, E.J. (2010). Ways of Giving Benefits in Marriage: Norm Use, Relationship Satisfaction, and Attachment-Related Variability, *Journal of Psychological Science*, vol (21): 944-95

- Torberg FA, Lyvers M. (2005). *Attachment, fear, intimacy and differentiation of self among clients in substance disorder treatment facilities*. *J Addict Behav*; 22:154-76.

- Waterman, A. S. (1984). Identity formation: Discovery or creation? *Journal of Early Adolescence*, 4, 329-341.

Lingren, M. G. (2013). Creating sustainable families.

Available: <http://www.ianr.un.edu/pubs/family/g1269.htm>

Johnson, S. M. (2004). *The practice of emotionally focused marital therapy: Creating connection (2nd ed.)*.

Creating connection (2nd ed.). New York: Brunner/Routledge. Johnson, S., & Zuccarini, D. (2010). Integrating sex and attachment in emotionally focused couple therapy. *Journal of Marital and Family Therapy*, 36(4), 431-445.

Hawton, K., Salkovskis, P. M., Kirk, J. (2000). *Cognitive Behaviors Therapy for Psychiatric Problems*.

Oxford University Press.

Greenberg, L. S. (2010). Emotion-focused therapy: A clinical synthesis. *Focus*, 8(1), 32-42. Halchuk, R. E., Makinen, J. A., Johnson, S. M. (2010). Resolving Attachment Injuries in Couples Using

Therapy, 9(1), 31-47.

Beck, J. S. (2011). Cognitive-behavioral therapy. *Clinical addictive disorders*, 12, 474-501,

44. Hudson W, MacNeil G, Dierks J. Six new assessment scales: A partial validation.

Tempe, AZ: Walmyr Publishing Co. 1995.

Cheek, J.M., Smith, S., & Tropp, L.R. (2002). Relational identity orientation: A Fourth scale for AIQ. *Annual Meeting of Society for Personality and Social Psychology*, Boston.

Kaplan, A., & Maher, M. L. (2007). The contributions and prospects of Goal Orientation Theory. *Journal of*

Educational psychology, 19, 141-184.

Sheldon, K.M., & Elliot, A.J. (1999). Goal Striving,

Need Satisfaction and Longitudinal Well-being: The Self-concordance Model. *Journal of Personality and*

Social Psychology, 76, 482-49.

Watson, D., Clark, L. & Tellegan, A. (1985). Development and validation of brief measures of positive and negative affect: the PANAS scale. *Journal of personality and social psychology*, 54, 1063-1070.

Huston, P., Mc Hale, S., & Crouter, A. (1986). When the honeymoon's over:

Changes in the marriage relationship over the first year. In R. Gilmour & S. Duck (Eds.), *The emerging field of personal relationships* (106-132).

Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Hazan, G., & Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*. Vol, 52, no 3.

511- 524.

Boss & Gomez & Hinges, J. R. (1987). Circumflex model of marital and family

systems : *Theoretical Up Date Family Process* , 22, 69-83.

□ Carr, A. (2007); *Positive psychology*, London: Mc Grow Hill.

□ Erikson, E. H. (1982); *The life cycle completed: A review*, New York: Norton

. Tajfel, H, & Turner, J, C (1986); The social identity theory of intergroup behaviour. In S.Worchel & W. G. Austin (Eds.), *Psychology of intergroup relations*, Chicago, IL: Nelson-Hall:7-24.

Tajfel, H, & Turner, J, C (1979); An integrative theory of intergroup conflict. In W. G.Austin & S. Worchel (Eds.), *The social psychology of intergroup relations*, Monterey, CA: Brooks/Cole:33-47

□ Tajfel, H (1998); *Social Identity and Inter group Relations*. in: Worchel, S., Morales, J. F.,Paez, D. and Deschamps, J. C. (Eds.); *Social Identity International Perspectives*, London: Sage.

Hansenne, M., Bianchi, J. (2009); Emotional intelligence and personality in major depression: Trait versus state effects. *Psychiatry Res*, 166 (1), PP 63-68.

Masten, A. S. (2001). Ordinary majic: Resilience processesin development. *American Psychology*, 56, 227-238.